

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 006-01-1/2024/5 EPA 1318-IX
Ljubljana, 12. 3. 2024

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), oblikovala naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o soodločanju delavcev pri čezmejnih združitvah, čezmejnih delitvah in čezmejnih preoblikovanih kapitalskih družb (ZSDČPKD) – druga obravnava

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 23. seji 7. 3. 2024 obravnavala Predlog zakona o soodločanju delavcev pri čezmejnih združitvah, čezmejnih delitvah in čezmejnih preoblikovanih kapitalskih družb (ZSDČPKD), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru po rednem postopku predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija ugotavlja, da se predlog zakona nanaša na soodločanje delavcev pri čezmejnih združitvah, čezmejnih delitvah in čezmejnih preoblikovanih kapitalskih družb. S predlogom zakona Republika Slovenija v svojo nacionalno zakonodajo prenaša Direktivo (EU) 2019/2121 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 glede čezmejnih preoblikovanj, združitvev in delitev (v nadaljevanju: mobilnostna direktiva), ki spreminja in dopolnjuje veljavna pravila o evropskem pravu družb, ki jih je Slovenija v svoj pravni red implementirala z Zakonom o soodločanju delavcev pri čezmejnih združitvah kapitalskih družb (Uradni list RS, št. 56/08; v nadaljevanju: ZSDČZKD), ki bo prenehal veljati s sprejemom ZSDČPKD. Kot pojasnjuje predlagatelj, zaradi izrazite tehnične naravnosti mobilnostne direktive in velikega obsega potrebnih sprememb ZSDČZKD slednjega ni bilo moč zgolj novelirati, ampak je bilo treba pripraviti nov, celovit predlog zakona.

Mobilnostna direktiva je sicer v izvorni pristojnosti Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport in je bila v pravni red Republike Slovenije prenesena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št.

75/23). Predlog ZSDČPKD pa v nacionalno zakonodajo prenaša zgolj tri člene mobilnostne direktive, ki se nanašajo na vprašanja soodločanja delavcev v organih vodenja in nadzora družbe, ki nastane s čezmejno združitvijo, delitvijo ali preoblikovanjem kapitalske družbe. Z vidika soodločanja delavcev in večje udeležbe delavcev pri odločitvah poslovodstev se tako s predlogom zakona širi že pridobljene pravice delavcev iz naslova čezmejnih združitvev, kar trenutno delno ureja že ZSDČZKD, še na čezmejne delitve in čezmejno preoblikovanje kapitalskih družb. Pri tem se na podlagi prenosa določb mobilnostne direktive, v zvezi s čezmejnimi združitvami kapitalskih družb, v primerjavi z do sedaj veljavno ureditvijo uvaja štiri nove vidike, ki se nanašajo na čezmejne združitve kapitalskih družb.

V skladu z osnovnim načelom predloga zakona se za soodločanje delavcev v zvezi s prej navedenimi čezmejnimi operacijami primarno uporablja zakonodajo države, v kateri ima kapitalska družba, nastala s čezmejno združitvijo, čezmejno delitvijo ali čezmejnimi preoblikovanjem, svoj registrirani sedež. Od navedenega se bo odstopalo zgolj v treh zakonsko izrecno določenih primerih, v katerih se bo uporabilo določbe ZSDČPKD.

Predlog zakona v prvi vrsti delavce in poslovodstva družb zavezuje k sklenitvi sporazuma o soodločanju delavcev, v primeru, da navedeni sporazum ni dosežen, pa predlog zakona določa minimalna pravila glede ureditve soodločanja delavcev čezmejnih združitvah, delitvah ali preoblikovanjih kapitalskih družb, ki so povzeta iz mobilnostne direktive.

S predlogom zakona se določa tudi uporabo zakonskih določb v odvisnosti od velikosti družb, ki se čezmejno združujejo, delijo in preoblikujejo; širi se varovanje pravice do soodločanja delavcev tudi na primere naknadnih oziroma ponovnih delitev, združitvev ali preoblikovanj ter uvaja dodatno obveznost obveščanja predstavnikov delavcev o izidu pogajanj v zvezi s soodločanjem delavcev ali o uporabi standardnih pravil soodločanja.

* * *

Komisija v zvezi s predlogom zakona opozarja, da gre za tematiko, ki bi morala biti predmet socialnega dialoga, ki pa spričo trenutno nedelujočega Ekonomsko-socialnega sveta (ESS) ni bil izveden. Pri tem je prejela pojasnilo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), da je slednje kljub temu skušalo zagotoviti pretok informacij s člani in članicami ESS na podlagi posredovanja osnutka predloga zakona vsem članicam in članom ESS, pri čemer so bila na vprašanja delodajalske strani s strani predlagatelja podana določena pisna pojasnila.

Komisija se je ob izraženi podpori predlogu zakona spraševala tudi o njegovi dejanski uporabnosti, saj po pojasnilu MDDSZ trenutno v Sloveniji nima sedeža nobena kapitalska družba, za katero bi prišla v poštev uporaba predloženih zakonskih določb.

Komisija ob zavedanju zaveze do EU in s tem nujnosti prenosa evropske zakonodaje v nacionalni pravni red izpostavlja tudi potrebo po prenovi veljavne ureditve področja soupravljanja delavcev - Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo in 45/08 – ZArbit; v nadaljevanju: ZSDU), saj je na ravni podjetij, ki delujejo izključno v Sloveniji, zaznati upad navedenega

sodelovanja. Okrepitev pravic delavcev pri soodločanju v okviru podjetij, ki delujejo na nacionalni ravni, namreč lahko služi kot dobra podlaga in zgled za implementacijo pravic delavcev pri soodločanju tudi v primeru podjetij, ki delujejo čezmejno, k čemur sicer stremi predlog ZSDČPKD.

Komisija se je z vidika omejevanja hiperprodukcije zakonskih predlogov spraševala tudi o možnosti ureditve posameznih vprašanj, ki se dotikajo soodločanja delavcev pri upravljanju multinacionalnih družb, zgolj z nadgradnjo ZSDU.

Komisija prav tako ugotavlja, da so določeni elementi soodločanja, ki se jih ureja s predlogom zakona, pomanjkljivo opredeljeni (npr. kaj se zgodi v primeru parnega števila udeležencev in posledične potrebe po prevladujočem glasu), obenem pa ocenjuje, da bi določena vprašanja (npr. sestava in način glasovanja posebnega pogajalskega telesa), ki se jih skuša rešiti na zakonski ravni, bilo bolj smiselno reševati v podzakonskih aktih.

V zvezi z možnimi načini sodelovanja delavcev pri upravljanju (obveščanje, posvetovanje in odločanje), pa komisija ocenjuje, da bi se tudi v primeru čezmejnih operacij moralo več pozornosti nameniti posvetovanju z delavci in ne zgolj njihovem obveščanju o dogajanju v povezavi s čezmejnimi združitvami, delitvami in preoblikovanji družb.

Predstavniki predlagatelja je v zvezi z izpostavljenimi vprašanji pojasnil, da ZSDU v nacionalnem pravnem redu ureja zgolj dva vidika soodločanja delavcev pri upravljanju, zato po oceni predlagatelja ne predstavlja ustreznega modela za celovito preureditev sistema sodelovanja delavcev pri čezmejnem upravljanju družb, saj se nanaša zgolj na pravico izvolitve ali imenovanja posameznih članov v organe vodenja ali nadzora v družbi in na pravico priporočiti imenovanja ali nasprotovati imenovanju v te organe. Vsebina direktive, ki se prenaša v slovenski pravni red, je po pojasnilu predlagatelja izrazito tehnične narave, zato tudi postopek, ki ga ureja ZSDČPKD, v slovenskem pravnem redu predstavlja *sui generis* in se razlikuje od sistema upravljanja v Republiki Sloveniji. Izhaja namreč iz zahtev direktive EU, ki se jo prenaša v nacionalni pravni red brez opiranja na prej obstoječe strukture ali institute in na način, ki ustreza njeni namembnosti. Republika Slovenija je prav tako zavezana določila iz direktive EU v nacionalno zakonodajo prenesti z zakonskimi določili, zaradi česar po oceni predlagatelja ni ustrezno, da bi določena vprašanja, ki jih ureja direktiva, na nacionalni ravni urejalo zgolj s podzakonskimi akti ali poslovniki.

V zvezi s podrobnostmi o načinu glasovanja in odločanja posebnega pogajalskega telesa ter ostalimi podobnimi vprašanji pa predlagatelj pojasnjuje, da je v osnovi mišljeno, da se vse tovrstne podrobnosti uredi s sporazumom o soodločanju delavcev, zakonske določbe pa se kot vodilo uporabi le v primerih, ko navedenega sporazuma ne bo moč doseči.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije, državni svetnik Danijel Kastelic.

Predsednik komisije
Danijel Kastelic, l.r.